

LABANCZ ANDREA *

Új üzleti modellek a pénzügyi szolgáltatások piacán **

I. Bevezetés

Az üzleti modell minden profitra törekvő vállalkozás életében kiemelt jelentőségű. Ahogyan azt *Nielsen* megfogalmazza, az üzleti modell a hosszú távon sikerességre törekvő vállalkozás esetében a jövedelmezőség, a fenntarthatóság és a nyereségesség elérésnek eszköze.¹ *Batzogianni* és szerzőtársai az üzleti modell meghatározásának céljai között nevesítik a vállalkozás jövőjének sikerességét, amely alapot jelent az innováció optimalizálásához, megfogalmazza az üzleti küldetést, meghatározza a potenciális ügyfelek körét, valamint leírja a kínált termékek és szolgáltatások körét.²

A megfelelő üzleti modell nemcsak a termelővállalkozások, hanem az egyes nyereséges működésre törekvő pénzügyi intézmények életében is a piaci sikeresség eszközeit jelenti.³ A pénzügyi intézményrendszer legfontosabb szereplőiként a monetáris közvetítők – kiemelten a hitelintézetek – üzleti modellje azonban sajátosságokat mutat: alapvető tevékenységi körükre fókuszálva kiemelendő, hogy azok a gazdaságban keletkező reálfolyamatok finanszírozását segítik. A hitelintézetek a tőkeáramlás közvetítőiként a hitelnyújtáshoz szükséges forrást betétek formájában gyűjtik össze, az elhelyezett betétek és a hitelek kamatai közötti kamatrés pedig a nyereség realizálását biztosítja számukra.⁴

---

* tanársegéd, PhD hallgató, SZTE Állam- és Jogtudományi Kar, Üzleti Jogi Intézet

** A kutatást az EFOP-3.6.2-16-2017-00007 azonosító számú, Az intelligens, fenntartható és inkluzív társadalom fejlesztésének aspektusai: társadalmi, technológiai, innovációs hálózatok a foglalkoztatásban és a digitális gazdaságban című projekt támogatta. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap és Magyarország költségvetése társfinanszírozásában valósul meg.

¹ NIELSEN, CHRISTIAN – LUND, MORTEN: *An Introduction to Business Models*. https://www.researchgate.net/publication/273634452_An_Introduction_to_Business_Models (2020. 12. 20.)

² BATZOGIANNI, EVANTHIA et al.: *Business Models – compendium*. http://businessmodels.eu/images/BUSINESS_MODELS_compendium_EN.pdf (2020. 12. 20.)

³ BARNÁ et al.: *A bankok működéséről*. In: Kovács Levente – Marsi Erika (szerk.): *Bankmenedzsment, banküzemtan*. Magyar Bankszövetség. Budapest, 2018. 13-14. pp.

⁴ Magyar Nemzeti Bank: *Pénzügyi szolgáltatásközvetítői alapismeretek*. 2018. 12-15. pp. <https://www.mnb.hu/letoltes/pkhv-tankonyv-2018.pdf> (2020. 11. 17.)

A hitelintézetek között kifejezetten a bankokat vizsgálva a továbbiakban, megállapítható, hogy működésükben kiemelt szerep jut a prudenciális szabályozásnak. A bankok szigorúan szabályozott intézmények, amelyeknek a prudenciális követelményeknek megfelelően kell működniük. A prudenciális szabályozás változása ugyanakkor visszahat a banki üzleti modellekre.

A banki üzleti modellek változásának-fejlődésének lehetünk tanúi *Kok* és szerzőtársai szerint. Úgy vélik, hogy a szabályozás módosítása közvetlen hatással bír az üzleti modellekre: a bankoknak az új követelményekhez kell igazítaniuk működési struktúrájukat.⁵ Mindemellett, a szabályozás differenciálódását eredményezi az új piaci szereplők megjelenése is, amely együttesen a pénzügyi szféra új üzleti modelljei kialakításának irányába hat.

Fentiekkel összefüggésben, a tanulmány a 2008-as gazdasági válságra adott szabályozói válaszok fényében vizsgálja a banki üzleti modelleket. Kiemelt figyelmet fordítva a technológiai innováció szerepének és banki üzleti modelleket alakító hatásának, a tanulmány a pénzügyi szférában működő, innovatív vállalkozások üzleti modelleket alakító hatását és a szabályozás differenciálódását is vizsgálja.

II. Banki üzleti modellek és bankszabályozás

A 2008-as gazdasági válság pénzügyi szférát érintő változásainak körében, *Ayadi* és szerzőtársai a banki üzleti modellek változását vizsgálták. 26 nagy európai bank üzleti modelljét elemezve arra a megállapításra jutottak, hogy az egyes banki üzleti modellek a pénzügyi tevékenységek és a finanszírozási stratégiák mentén térnek el egymástól. A vizsgálati adatok alapján három fő banki üzleti modellt nevesítenek: a lakossági banki, a befektetési banki és a vállalati (wholesale) banki üzleti modellt. A kutatás eredményei azt mutatják, hogy a lakossági bankok stabilitást mutatnak és a válság ellenére is folytatják hitelezési tevékenységüket.⁶ *Ayadi* és *de Groen* – ugyancsak az egyes banki tevékenységekre fókuszáltnak – később továbbfejlesztették a banki üzleti modellek elméletét. 2014-ben 147 európai bankból álló csoport vizsgálatával hat, az üzleti modell szempontjából fontos dimenziót (hitelek, kereskedési eszközök, más bankokkal szembeni kötelezettségek, ügyfélbetétek, adósságkötelezettségek és származtatott ügyletekkel kapcsolatos kitettségek) nevesítenek.⁷ Az egyes banki tevékenységek mint elhatároló ismérvek szerepén túlmutatva, *Ayadi* később a banki üzleti modellek esetében hangsúlyozza az eszközoldali és a forrásoldali tevékenységek szerepét is.⁸ 2016-ban a banki üz-

⁵ KOK, CHRISTOFFER – MÓRÉ CSABA – PETRESCU, MONICA: *Recent Trends in Euro Area Banks' Business Models and Implications for Banking Sector Stability*. https://www.researchgate.net/publication/303685007_Recent_trends_in_euro_area_banks%27_business_models_and_implications_for_banking_sector_stability (2020. 11. 07.)

⁶ AYADI, RYM – ARBAK, EMRAH – DE GROEN, WILLEM PIETER: *Business Models in European Banking: A Pre- and Post-Crisis Screening*. Center for European Policy Studies. Brüsszel, 2011. 25-58. pp.

⁷ FARNÉ, MATTEO – VOULDIS, ANGELOS: *Business models of the banks in the euro area*. In: Working Paper Series 2070, European Central Bank. 2017. 19-38. pp. <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpwps/ecb.wp2070.en.pdf> (2020. 12. 14.)

⁸ AYADI, RYM: *Bank business models in Europe: why does it matter for the future of regulation and resolution?* In: International Research Centre on Cooperative Finance Policy Paper 2016. 3. p. <https://institutcoop.hec.ca/wp->

leti modellek vizsgálatában *Ayadi* és szerzőtársai már 5 fő banki üzleti modellt határoznak meg, ugyancsak az egyes tevékenységek vizsgálatával.⁹ Hasonlóképpen, *Farné* és *Vouldis* is az egyes banki tevékenységek szerepét hangsúlyozzák az üzleti modellek vizsgálatakor. Aláhúzzák ugyanakkor, hogy a banki üzleti modellek meghatározásakor szükséges számba venni az ügyfelek körét is; beleértve a fogyasztókat, a kkv-kat, a nem pénzügyi vállalatokat, más bankokat, központi bankokat is *etc.*¹⁰

Fentiekre tekintettel megállapítható, hogy a hitelintézetek között a bankok üzleti modelljében az egyes tevékenységek – a pénzügyi szolgáltatások – jelentenek kiindulási alapot.¹¹

Ahogy az a banki üzleti modellek tárgyalása során *Barna* és szerzőtársai kiemelik, 550 évvel ezelőtt a *Monte dei Paschi di Siena* – a legrégebb óta működő bank – üzleti modelljében a betétgyűjtés, a hitelezés, a főkönyv vezetése és pénzváltás szerepelt.¹² Az alapvető banki üzleti modell lényegében azóta is változatlan, ugyanezen tevékenységek végzése szerepel annak középpontjában: a hatályos szabályozás szerint bankok az összes pénzügyi és kiegészítő pénzügyi szolgáltatás végzésére jogosultak és üzletszerűen végzik a betétgyűjtést, a hitel és pénzkölcsön nyújtását, a pénzváltást és a pénzforgalmi szolgáltatásokat.¹³

A 2008-as gazdasági válságot követő módosult pénzügyi szabályozás azonban a banki üzleti modellt is alakítja. A szabályozás alapvető célként határozza meg a pénzügyi válságok megelőzését, a piaci szereplők számára meghatározott viselkedési normák előírását és a felügyeleti szervek rendszerének létrehozását keresztül. Az esetleges nem megfelelő banki üzletmenet ugyanis a gazdaság többi szereplője számára is súlyos zavarokat okozhat.¹⁴

A *Larosière-jelentés* szerint a 2008-as gazdasági válságot követő bizalomvesztés helyreállításához nélkülözhetetlen a pénzügyi termékek átláthatósága. A jelentés aláhúzza: a pénzügyi szektor addig nem vezethet be újabb eszközöket, amíg nem ellenőrizte azokat valamilyen pénzügyi felügyeleti hatóság.¹⁵ A jelentés ajánlásai között megjelenik a makroprudenciális felügyelet európai keretének a létrehozására és az egy-

---

content/uploads/2018/07/Bank-Business-Models-Europe-why-does-matter-future-regulation-resolut.pdf (2020. 11. 20.)

⁹ AYADI, RIM *et al.*: *Banking Business Model Monitor 2015: Europe*. In: International Research Centre on Cooperative Finance Policy Paper 2016. 20–34. pp. (<https://bbmresearch.org/wp-content/uploads/2019/06/banking-business-models-monitor-europe-2015.pdf>) 2020. 12. 14.

¹⁰ FARNÉ – VOULDIS, 2017. 4. p.

¹¹ FARNÉ – VOULDIS, 2017. 24–25. pp.

¹² BARNA *et al.* 2018. 43–44. pp.

¹³ Magyar Nemzeti Bank 2018, 12–13. pp.

¹⁴ SZÉLES ZSUZSANNA – PATAKI LÁSZLÓ – FÓRIÁNNÉ HORVÁTH MARGIT: *A bázeli tőkeszabályozás múltja, jelene és jövője*. Gazdaság & Társadalom, 2016/3. 51-69. pp.

¹⁵ Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A de Larosière-csoport jelentése. (2009/C 318/11) <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:318:0057:0065:HU:PDF> (2020. 11. 20.); Larosière-jelentés. 2009. https://www.esrb.europa.eu/shared/pdf/de_larosiere_report_en.pdf?351e1b35ec1ca5e855d2e465383a311f (2020. 11. 04.)

séges európai szabálykönyv, amelyek együttesen szolgálják a pénzügyi stabilitás biztosítását.¹⁶

A gazdasági válságot követően a felügyeleti intézményrendszer egyik fő változása-ként, felállították a Pénzügyi Felügyelet Európai Rendszerét (ESFS) 2011-ben,¹⁷ valamint a *Larosière-jelentés* alapján felállításra került a makroprudenciális felügyelet körében az Európai Rendszerkockázati Testületet (ESRB), amely a rendszerszintű kockázatok megelőzéséért és mérsékléséért is felel.¹⁸

A mikroprudenciális felügyelet körében az Európai Felügyeleti Hatóságok keretében (ESA) létrehozták az Európai Bankhatóságot (a továbbiakban: EBA), az Európai Biztosítási és Foglalkoztatási nyugdíj-hatóságot (EIOPA) és az Európai Értékpapírpiazi Hatóságot (a továbbiakban: ESMA), amelyek mellett a nemzeti bank-, biztosítás- és értékpapírpiazi felügyeleti hatóságok tevékenysége is jelentőssel szerepel bír.¹⁹

A bankok üzleti modelljét is alakító szabályozásban kiemelt jelentőséggel bír a Bazel III szabályrendszer (2011), amely a válság előtti szabályozási keret hiányosságaira válaszol.²⁰ A Bazel III szabályrendszerrel szigorodott a tőke fogalma és a tőkemegfelelés elvárt szintje, új likviditási követelmények és mutatók kerültek bevezetésre, sor került a tőkeáttétel korlátozására és új kockázati fogalmak kerültek meghatározásra, szigorodtak a belső irányítási és a javadalmazási szabályok, valamint a prociklikusság és a rendszerkockázat csökkentése érdekében tőkepufferek bevezetésére került sor.²¹

Az Európai Unióban a Bazel III szabályrendszert vezeti be a hitelintézetekre és befektetési vállalkozásokra vonatkozó prudenciális követelményekről szóló 575/2013/EU rendelet (a továbbiakban: CRR) és a hitelintézetek tevékenységéhez való hozzáféréstől és a hitelintézetek és befektetési vállalkozások prudenciális felügyeletéről szóló 2013/36/EU irányelv (a továbbiakban: CRD IV).

A CRR és a CRD IV együttesen olyan jogi keretet hoz létre, amelyben a tevékenységekhez való hozzáférés és a felügyelet kiemelt szereppel bír, és amely a hitelintézetekre és befektetési vállalkozásokra vonatkozó prudenciális szabályokat tartalmazza.²² A CRR és a CRD IV célja a pénzügyi szektor szereplői pénzügyi stabilitásának biztosítása, valamint a betétesek és a befektetők magas szintű védelme.²³

A CRR és a CRD IV, valamint az egységes szanálási mechanizmus, a betétbiztosítási rendszer, a jogszabályokhoz kapcsolódó, kötelező jellegű szabályozói és végrehajtási technikai sztxenderdek és az EBA-iránymutatások, ajánlások és állásfoglalások az egy-

¹⁶ Larosière-jelentés, 2009.

¹⁷ BARNA *et al.* 2018. 26–27. pp.

¹⁸ SZÉLES – PATAKI – FÓRIÁNNÉ 2016, 51-69. pp.; GLAVANITS JUDIT: *A pénzügyi piac szabályozásának és felügyeletének új irányai*. In: KÁLMÁN, JÁNOS (szerk.): *Állam – Válság – Pénzügyek, A pénzügyi piac szabályozásának és felügyeletének aktuális kérdései*. Gondolat Kiadó. Győr, 2015. 113-116. pp.; ESRB: Mission. <https://www.esrb.europa.eu/about/background/html/index.en.html> (2020. 12. 21.)

¹⁹ BARNA *et al.* 2018. 27-28. pp.

²⁰ Basel Committee on Banking Supervision: *Basel III: Finalising post-crisis reforms*. <https://www.bis.org/bcbs/publ/d424.pdf> (2020. 12. 08.)

²¹ BARNA *et al.* 2018. 23–26. pp.; Basel Committee on Banking Supervision: *Basel III: A global regulatory framework for more resilient banks and banking systems*. <https://www.bis.org/publ/bcbs189.pdf> (2020. 11. 08.)

²² CRR, Preambulum (5) bekezdés.

²³ CRR, Preambulum (7) bekezdés.

séges szabálykönyv (Single Rulebook) részét képezik, amely így a belső piac működését segítő és a szabályozási arbitrázs lehetőségét megakadályozó, egységes szabályozási keretet jelent. Mindemellett, a prudenciális szabályozás szempontjából fontos körülmény, hogy az egységes szabálykönyvön, az egységes felügyeleti mechanizmuson, az egységes bankmentő alapon és az egységes betétbiztosítási rendszeren alapuló bankunió is kialakításra került.²⁴

A Bázeli Bizottság 2017-ben további változtatásokat fogalmazott meg. Ezek közé tartozik a tőkeáttétel további szigorítása, tőkepadló bevezetése és az egyes kockázatok tőkekövetelmény-számítási módszereinek felülvizsgálata területén.²⁵

A szabályozási környezet figyelembevételével összefoglalásként megállapítható, hogy a 2008-as gazdasági válságra reagáló, megváltozott prudenciális szabályozás, a pénzügyi stabilitás megőrzése és az ügyfelek védelme érdekében megalkotott rendelkezések a bankok üzleti modelljére is hatással vannak. A bankoknak reagálniuk kell üzleti modelljüknek az új szabályozási környezethez való igazításával.²⁶

III. Új üzleti modellek a pénzügyi szférában és a differenciált szabályozás

A szabályozás módosítása mellett a banki üzleti modelleket alakító körülmény a disruptív technológiák és új piaci szereplők megjelenése. Habár hosszú évszázadokon keresztül a banki üzleti modellek alapvetően az egyes klasszikus hitelintézeti tevékenységek végzése köré épültek, az elmúlt ötven évben az egyes hiteltermékek, betétek, értékpapírok differenciálódása, az információs technológiák fejlődése egyre modernebb informatikai eszközök használatának irányába vezeti a bankokat.²⁷ A párhuzamos bankrendszer megjelenésével a bankoknak már a 2008-as gazdasági válság előtt is fel kellett venniük a versenyt az ún. árnyékbankokkal; a technológiai innováció fejlődésével azonban a bankok ismét új piaci szereplőkkel találják szembe magukat: az ún. FinTech vállalkozásokkal.²⁸

Ezek a vállalkozások nem a teljes banki üzleti modellt képezik le, hanem egyes banki tevékenységekkel foglalkoznak, „a pénzügyi szolgáltatások egy-egy szeletét” nyújtják.²⁹ A FinTech vállalkozások megjelenése fokozza a piaci versenyt és a banki üzleti modellek újragondolását eredményezi. Mindemellett megjelenésükkel a szabályozás tovább differenciálódik.

A technológiai innováció fejlődésével a bankok mellett az új piaci szereplők is a kínálati oldal szereplőivé váltak. Amíg a korábbi időszakban a pénzügyi közvetítés a bankok közvetítő szerepének igénybevételével valósult meg, addig az egyes ún. FinTech

²⁴ BARNA *et al.* 2018. 28–29. pp.

²⁵ BARNA *et al.* 2018. 25. p.

²⁶ AYADI – ARBAK – DE GROEN 2011. 1–8. pp.

²⁷ BARNA *et al.* 2018. 43–44. pp.

²⁸ Vö. KECSKÉS, ANDRÁS: *Kihívások az árnyékbankrendszer jogi szabályozásában*. Miskolci Jogi Szemle 2016/2. 42–54. pp.

²⁹ BARNA *et al.* 2018. 48. p.

vállalkozások üzleti modelljének középpontjában a technológiai újdonságon alapuló megoldások szerepelnek, amelyek célja a pénzügyi szektor technológiai innováción alapuló fogyasztóbarátabbá tétele és magas színvonalú ügyfélélményt biztosító szolgáltatások nyújtása.³⁰ A FinTech egzakt fogalmi köre jogszabályi szinten jelenleg nem jelenik meg, ugyanakkor tipikusan a technológiai innováción alapuló pénzügyi megoldásokat érti alatta a gyakorlat.³¹

Tekintettel arra, hogy az egyes FinTech megoldások technológia-alapú innovációt jelentenek, szükséges a FinTech spektrumától szigorúan elkülöníteni a hagyományos, banki tevékenységi körben végbemenő technológiai újításokat. Amíg a banki technológiai fejlesztések közé sorolandóak az ATM vagy a bankkártyák bevezetése,³² addig az egyes technológia-alapú FinTech innovációk tipikusan olyan szolgáltatásokat ölelnek fel, amelyek a pénzügyi (és kiegészítő pénzügyi) szolgáltatások legszélesebb köréhez kapcsolódnak vagy a rendelkezése álló, elérhető pénzügyi-gazdasági személyes adatok (gazdasági azonosságra vonatkozó tényezők) köré szerveződnek. Lényegében az ilyen személyes adatok innovatív, informatikai alapokon nyugvó használatát jelentik.³³ Ezek a megoldások összpontosulhatnak valamely termék vagy szolgáltatás köré, illetve valamely üzleti folyamat, marketing-módszer, illetve valamely üzleti, munkahelyi vagy szervezési technika köré is.³⁴

Ahogy arra a Pénzügyi Stabilitási Tanács rámutat, a FinTech-jelenség tradicionális banki üzleti modelleket alakító ismérvének tekinthető, hogy az alkalmas lehet új üzleti modellek kialakítására is, versenyre hívva az inkumbens intézményeket.³⁵ Az új üzleti modellek a banki üzleti modellek innovációját, illetve párhuzamos vagy alternatív pénzügyi üzleti modellek kialakítását eredményezik.

Horváth felhívja a figyelmet arra, hogy a „digitális transzformáció, a folyamatoson változó fogyasztói igények, a globális pénzügyi válság következményei és a szabályozásokban bekövetkező változások mind arra kényszerítik a tradicionális bankokat, hogy megújítsák termék- és szolgáltatásportfóliójukat, valamint ezáltal akár teljes üzleti modelljüket.”³⁶

Romanova és *Kudinska* a FinTech szolgáltatók esetében különbséget tesz a banki szolgáltatásokat kiegészítő és a kifejezetten pénzügyi szolgáltatásokat nyújtó vállalko-

³⁰ Vö. LABANCZ ANDREA: *Egy FinTech megoldás: alternatív hitel a 21. században*. In: Báró-Farkas Margit Chiara – Kemény Zsanett (szerk.): *A pénzügyi világ kihívásai a 21. században*. Pro Talentis Universitatis Alapítvány. Szeged, 2018. 13-25. pp.

³¹ FinTech Zone <https://fintechzone.hu/mi-a-fintech/> (2020. 12. 22.)

³² ARNER, DOUGLAS W. – BUCKLEY, ROSS – BARBERIS, JANOS: *150 Years of FinTech: An Evolutionary Analysis* https://www.researchgate.net/publication/313364787_150_Years_of_FinTech_An_Evolutionary_Analysis (2020. 11. 07.)

³³ VEZZOSO, SIMONETTA *Fintech, Access to Data, and the Role of Competition Policy*. In: Bagnoli, Vicente (szerk.): *Competition and Innovation*. 2018. 30–41. pp. https://papers.ssm.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3106594 (2019. 01. 15.)

³⁴ Vö. LABANCZ ANDREA: *A technológiai innováció hatása az e-kereskedelemre*. Forum: Publicationes Doctorandum Juridicorum. IX. évfolyam. (2019) 49. p.

³⁵ FSB: *FinTech and market structure in financial services: Market developments and potential financial stability implications*. <https://www.fsb.org/wp-content/uploads/P140219.pdf> (2020. 12. 22.)

³⁶ HORVÁTH, DÓRA: *Bank-FinTech együttműködés – avagy a megújulás kulcsa a pénzügyi szolgáltatások piacán?* Vezetéstudomány. 2019/2. 2. p.

zások között.³⁷ *Eickhoff* és szerzőtársai az egyes FinTech üzleti modellek középpontjában – az egyes alkalmazott technológiákat is elemezve – a pénzváltás, pénzforgalmi szolgáltatások nyújtása, a pénzügyi közvetítés, a hitelezés és a finanszírozás, valamint az információk összesítését mint az üzleti modellekben nyújtott pénzügyi szolgáltatásokat nevesíti.³⁸

Gelis szerint a kereslet egyre növekszik az alternatív finanszírozási formák iránt;³⁹ ilyen például a bankok üzleti modelljében szereplő egyik legrégebbi tevékenységre, a hitel és pénzkölcsön nyújtására épülő P2P lending és crowdfunding (közösségi finanszírozási) FinTech szolgáltatók üzleti modellje.⁴⁰ Az ilyen alternatív hitelezési tevékenységet folytató FinTech vállalkozások üzleti modelljének sajátossága, hogy azok esetében a kölcsönnyújtási folyamat egy online platform közvetítésével valósul meg, amely online piacteret⁴¹ létrehozva lehetővé teszi a vagyonnal rendelkező hitelezők és az adós szerződés-kötéséhez szükséges körülmények megteremtését.⁴²

Az így kialakuló alternatív finanszírozás megjelenésével azonban számos, a pénzügyi stabilitás szempontjából is jelentős kockázat fogalmazható meg: a tevékenység nyújtása során tipikusan nem kerül sor hagyományos kockázatkezelési tevékenységre vagy a banki hitel- és pénzkölcsönnyújtás során kért biztosítékok alkalmazására, jellemzően nem valósul meg hitelutógondozás, valamint a felügyeleti engedély és a prudenciális követelményeknek való megfelelés sem feltétlenül értelmezhető a szolgáltatók működése során.⁴³ Ezt a hiányt hivatott orvosolni a Bizottság tőkepiaci unió létrehozására irányuló prioritásának részeként az európai közösségi finanszírozási üzleti szolgáltatókról szóló rendelettervezet (a továbbiakban: ECSP rendelettervezet), amely az egyes szabályozni kívánt közösségi finanszírozási tevékenység jogi sorsát a befektetési vállalkozások szabályozásához hasonló rendszerben rendezi.

Az ECSP rendelettervezet bevezeti a határokon átnyúlóan tevékenység folytatása esetében a közösségi finanszírozási szolgáltató címkéjén alapuló önálló önkéntes európai közösségi finanszírozási rendszert. Az ECSP rendelettervezet alapján a szolgáltató dönthet arról, hogy az alkalmazandó nemzeti jog alapján nyújt majd szolgáltatásokat vagy kér engedélyt az uniós szabályok szerinti közösségi finanszírozási szolgáltatás-nyújtásra. Az ECSP rendelettervezet meghatározza a hatékony és prudens irányítás, a

³⁷ ROMANOVA, INNA – KUDINSKA, MARINA: *Banking and Fin-tech: a Challenge or Opportunity?* Contemporary Studies in Economic and Financial Analysis, 2016. Vol. 98. 21–35. pp.

³⁸ EICKHOFF, MATTHIAS – MUNTERMANN, JAN – WEINRICH, TIMO: *What do FinTechs actually do? A Taxonomy of FinTech Business Models* https://www.researchgate.net/publication/320215812_What_do_FinTechs_actually_do_A_Taxonomy_of_FinTech_Business_Models (2020. 11. 18.)

³⁹ GELIS, PHILLIPE: *Why FinTech Banks Will Rule the World*. In: Chishti, Susanne – Barberis, Janos (szerk.): *The FinTech Book: The Financial Technology Handbook for Investors, Entrepreneurs and Visionaries*. John Wiley & Sons. Chichester, 2016. 235–237. pp.

⁴⁰ Ilyen például a Zopa, a Lending Club, a Bondora, etc.

⁴¹ Vö. Európai Bizottság: *A Bizottság Közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak, Online platformok és a digitális egységes piac, Lehetőség és kihívás Európa számára*. Brüsszel, 2016.5.25. COM (2016) 288 final

⁴² LABANCZ, 2018. 17–18. pp.

⁴³ Vö. ERDŐS MIHÁLY – MÉRŐ KATALIN: *Pénzügyi közvetítő intézmények, Bankok és intézményi befektetők*. Akadémiai kiadó, Budapest, 2010. 23–23. pp.; 74–105. pp., 229. p.

panaszkezelés, az összeférhetetlenség, a kiszervezés és az ügyféleszközök letéti őrzésének szabályait. Mindezek mellett, részletesen rendelkezik az engedélyezés és a felügyelet kérdéseiről, engedélyezési és felügyeleti szervként kijelölve az ESMA-t. A befektetővédelmi kérdések között meghatározza a teljes, világos és pontos tájékoztatás követelményét. A szolgáltatóknak értékelniük kell az ügyfél megfelelőségét és lehetőséget kell kínálniuk befektetőknek veszteségviselő képességük szimulációjára, amelyek mellett kiemelt befektetési információkat tartalmazó adatlapot, hirdetőtáblát kell alkalmazniuk és biztosítani kell a befektetők jogait. A közösségi finanszírozási szolgáltatások a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás kockázatának lehetnek kitéve. Az ECSP rendelettervezet ezért megfelelő biztosítékokról rendelkezik, amellyel minimálisra csökkenthető az ilyen gyakorlatok előfordulásának kockázata.⁴⁴

Az alternatív hitelezési tevékenység mellett, az üzleti modellek fejlődése szempontjából a pénzforgalmi szolgáltatások⁴⁵ is meghatározó szereppel bírnak, hiszen a bankok mint hitelintézetek a hitelezési tevékenység mellett a pénzforgalom bonyolításában is aktívan részt vesznek.⁴⁶ A pénzforgalmi szolgáltatók körében a hitelintézetek mellett fontos szereppel bírnak az elektronikuspénz-kibocsátó intézmények (a továbbiakban: EMI) és a pénzforgalmi intézmények (a továbbiakban: PI); továbbá a postai elszámolóközpontok, az EKB és a nemzeti központi bankok és a tagállamok, regionális vagy helyi hatóságok.⁴⁷ Rá kell azonban mutatni, hogy egyre inkább elterjedté válnak a pénzforgalmi szolgáltatásokra összpontosító FinTech üzleti modellek is.

Egyfajta eltérésként értelmezhető azonban, hogy amíg a hitelezési tevékenységen alapuló új üzleti modell jellemzően a FinTech szolgáltatók sajátja, addig a pénzforgalmi szolgáltatások meghatározó – de nem kizárólagos – része az egyes inkubens intézményekkel való együttműködésen alapul.

Ezzel összefüggésben, az egyes szolgáltatók közötti üzleti kapcsolatok dinamikáját vizsgálva, az EBA 2018-ban a FinTech-jelenség inkubens hitelintézetekre gyakorolt hatását,⁴⁸ 2019-ben pedig a FinTech szolgáltatók piacra lépésének a PI-k és EMI-k üzleti modelljére gyakorolt hatását vizsgálta.⁴⁹

⁴⁴ Javaslat: *Az Európai Parlament és a Tanács rendelete az európai közösségi finanszírozási üzleti szolgáltatókról* COM/2018/0113 final - 2018/048 (COD)

⁴⁵ A pénzforgalmi szolgáltatások közé a fizetési számlára történő készpénzbefizetést lehetővé tevő szolgáltatások, valamint a fizetési számla vezetéséhez szükséges összes tevékenység, a fizetési számla vezetéséhez szükséges összes tevékenység, a fizetési műveletek teljesítése, készpénz-helyettesítő fizetési eszközök kibocsátása és/vagy fizetési műveletek elfogadása, a készpénzátutalás tartoznak. Ehhez lásd: PSD2 I. melléklet

⁴⁶ Ehhez lásd: PSD2, 1. cikk (1) bekezdés

⁴⁷ Ehhez lásd: PSD2, 1. cikk (1) bekezdés

⁴⁸ EBA: *Report on the impact of FinTech on incumbent credit business models*, 2018. <https://eba.europa.eu/sites/default/documents/files/documents/10180/2270909/1f27bb57-387e-4978-82f6-eee725b51941/Report%20on%20the%20impact%20of%20Fintech%20on%20incumbent%20credit%20institutions%27%20business%20models.pdf?retry=1> (2020. 12. 21.)

⁴⁹ EBA: *Report on the impact of FinTech on payment institutions' and e-money institutions' business models*, 2019. <https://eba.europa.eu/sites/default/documents/files/documents/10180/2551996/32ff1cbb-a6c3-4a01-94f2-4d129386fa0a/EBA%20thematic%20report%20on%20the%20impact%20of%20FinTech%20on%20PIs%27%20and%20EMIs%27%20business%20models.pdf> (2020. 12.21.)

A 2018-as vizsgálat eredményei alapján az EBA az inkubens hitelintézetek üzleti modelljeinek fenntarthatóságával kapcsolatos kockázatok között értékelte az inkubensek alkalmazkodási képességéből fakadó, a stratégiai, működési és technológiai kockázatok, a változó vásárlói elvárásokat és a növekvő versenyt, a jövedelmezőségi problémákat és az új szabályozásból fakadó problémákat.⁵⁰

A legtöbb FinTech cég üzleti modelljében a technológia újítások a felhőalapú szolgáltatások, a digitális/mobil pénztárcák fejlesztése, a mesterséges intelligencia, a Big-Data analízis, a biometria, az elosztott főkönyvi technológiák (DLT), a kriptoeszközök alkalmazása köré szerveződnek.⁵¹ Az EBA 2019-es jelentése szerint számos BigTech cég – így például a Google, az Amazon, az Apple, a Samsung vagy a Facebook – PI/EMI licencek megszerzésére összpontosít, így szélesítve a kínálati szegmens szereplőinek körét. Az EBA azonban megjegyzi: ez a tendencia potenciálisan veszélyeztetheti az inkubens intézmények üzleti modelljeinek fenntarthatóságát.⁵²

Az új FinTech üzleti modellek kockázatainak csökkentése érdekében a pénzügyi területen a FinTech szolgáltatásokra is összpontosító szabályozás került megalkotásra a felülvizsgált pénzforgalmi szolgáltatásokról szóló 2015/2366 irányelvvel (a továbbiakban: PSD2).⁵³ A PSD2 kiszélesíti a pénzforgalmi szolgáltatások körét és az innovációnak is teret enged azzal, hogy a szabályozás hatálya alá vonja az egyes kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó pénzforgalmi szolgáltatást nyújtó FinTech szolgáltatókat.

Az ilyen szolgáltatókat szokás még *harmadik feles szolgáltatóknak* (Third Party Provider) is nevezni (a továbbiakban: TPP).⁵⁴

A TPP-k köréhez tartozik a *megbízásos online átutalási szolgáltató* (a továbbiakban: PISP), amely a pénzforgalmi szolgáltatást igénybe vevő kérésére másik pénzforgalmi szolgáltatónál vezetett fizetési számla vonatkozásában fizetési megbízás indítására szolgáló szolgáltatást nyújt.⁵⁵ Ezek a szolgáltatók az online átutalásos fizetések esetében – így például egy webáruházból történő rendelés során – „szoftverhidat” hoznak létre egy vállalkozás weboldala és a fizető fél számlavezető pénzforgalmi szolgáltatójának online banki platformja között.⁵⁶ A TPP-k másik kategóriáját jelentő *számlainformációkat összesítő szolgáltató* (a továbbiakban: AISP) olyan internetes szolgáltatást nyújt, amely összesített információk nyújtására szolgál egy vagy több olyan fizetési számláról, amelyet a pénzforgalmi szolgáltatást igénybe vevő egy másik pénzforgalmi szolgáltatónál vagy több pénzforgalmi szolgáltatónál nyitott.⁵⁷ Az AISP az ügyfél különböző fizetési számláiról összegyűjti és összehasonlítja az adatokat és szolgáltatását a pénzforgalmi szolgáltatást igénybe vevő fél számlavezető pénzforgalmi szolgáltatójának online felületén keresztül nyújtja.⁵⁸

⁵⁰ EBA 2018, 31–37. pp.

⁵¹ EBA 2018, 20–23. pp; EBA 2019. 19–23. pp.

⁵² EBA 2019. 21. p.

⁵³ EBA 2019. 3. p.

⁵⁴ VEZZOSO 2018. 32. p.

⁵⁵ PSD2, 4. cikk, 15. pont.

⁵⁶ PSD2, Preambulum 27. pont.

⁵⁷ PSD2, 4. cikk, 16. pont.

⁵⁸ VEZZOSO 2018. 32. p.

Az AISP és a PISP üzleti modellje abban áll, hogy az ún. „nyitott bankolás” (open banking) keretében lényegében rátelepülnek egy pénzforgalmi szolgáltatóra.⁵⁹ Az üzleti modellek megváltozása tekintetében ez azt jelenti, hogy a PSD2 hatályba lépésével az ügyfelek már nem kizárólag a számlavezető bankok, hanem az egyes TPP-k közbeiktatásával is kezdeményezhetnek pénzügyi tranzakciókat bankjuknál, és hozzáférhetnek különböző bankoknál vezetett számlainformációikhoz.⁶⁰

A PSD2 hatálya alatt az inkumbens intézményeknek szükséges biztosítaniuk az engedéllyel rendelkező TPP-k részére a banki adatvagyonhoz – pontosabban az ügyfél fizetési számla adataihoz – való hozzáférést. Emellett azonban fontos kiemelni azt is, hogy a PSD2 rendelkezései értelmében az ilyen hozzáférés biztosítása mellett bekövetkező, abból eredő adatbiztonsági incidensek esetén a bankok viselik a felelősséget.⁶¹

A PSD2 rendelkezéseinek értelmében, a TPP-k tevékenységüket meghatározott előfeltételek teljesítése esetén megszerzett engedéllyel vagy regisztrációval végezhetik.⁶² A PSD2 szerint a TPP-knek – működésük megkezdése előtt – nyilvántartásba vételi kérelmet kell benyújtaniuk,⁶³ valamint a jogszabály a PISP esetében a tőkemegfelelésre is szabályokat határoz meg (tőkéje sohasem lehet kevesebb, mint 50 000 EUR). A TPP-kkel kapcsolatban a PSD2 több engedményt és mentesítést is biztosít, így például a szavatoló-tőke tekintetében.⁶⁴ Továbbá, néhány rendelkezéstől eltekintve, nem kell például alkalmazni esetükben a pénzforgalmi szolgáltatásokra vonatkozó feltételek alkalmazhatóságára és a tájékoztatási követelményekre vonatkozó szabályokat.

A PSD2 a TPP-k biztonságos térnyerése érdekében szabályozza a PISP és az AISP működését is: a PISP semmilyen időpontban sem birtokolhatja a fizető fél pénzeszközait és gondoskodnia kell a hitelesítési adatok biztonságos és hatékony csatornákon továbbításáról, a fizető fél számlavezető pénzforgalmi szolgáltatója felé történő azonosításáról, valamint nem tárolhat a pénzforgalmi szolgáltatást igénybe vevőre vonatkozó érzékeny fizetési adatokat és a szolgáltatás nyújtásához szükséges adatokon felül nem kérhet a pénzforgalmi szolgáltatást igénybe vevőtől más adatokat, nem módosíthatja az ügylet jellemzőit.⁶⁵ Az AISP kizárólag a pénzforgalmi szolgáltatást igénybe vevő kifejezett jóváhagyása alapján nyújthat szolgáltatást, és biztosítania kell a hitelesítési adatok biztonságos és hatékony csatornákon történő továbbítását, valamint minden egyes munkame-

⁵⁹ PWC: *The communication between Third Party Providers and Banks. What will the impact of technology be?* <https://www.pwc.dk/da/publikationer/2017/communication-between-third-party-providers-banks-psd2-nutshell-2.pdf> (2020. 12. 21.)

⁶⁰ GÖNDÖCZ PÉTER: *Elfogadták a PSD2-t implementáló új törvényt.* <https://www2.deloitte.com/hu/hu/pages/jog/articles/legal-hirlevelek/psd2-implementacio.html> (2020. 12. 20.); OPEN BANKING EUROPE: *Third Party Provider User Management for PSD2 Access to Account (XS2A).* <https://www.openbanking-europe.eu/media/1176/preta-obe-mg-001-002-psd2-xs2a-tp-user-management-guide.pdf> (2020. 12. 19.)

⁶¹ NÉMETH MÓNICA: *Ügyfélazonosítás a PSD2 után.* <https://fintechzone.hu/ugyfel-azonositas-a-psd2-utan/> (2020. 11. 15.)

⁶² PSD2, 5. cikk.

⁶³ PSD2 5. cikk (2) bekezdés.

⁶⁴ Ezeket lásd: PSD2 5. cikk (3) bekezdés, 7. cikk, 9. cikk, 33. cikk, 66. cikk, 67. cikk, 109. cikk (5) bekezdés.

⁶⁵ PSD2 66. cikk.

netben azonosítania kell magát és nem kérhet a fizetési számlához kapcsolódó érzékeny fizetési adatokat, és nem használhat fel és nem tárolhat adatokat.⁶⁶

A banki üzleti modelleket is alakító fontos szabály, hogy továbbra is a számlavezetők a szerződéstudajdonosok, a bank bonyolítja a kommunikációt az ügyfelekkel. Ez tulajdonképpen azt is jelenti, hogy panasz vagy probléma esetén a banknak kell helytállnia.⁶⁷

Mindemellett, a banki üzleti modell szempontjából meghatározó lehet, hogy az adatokhoz való hozzáférés technikai kivitelezésének körében a PSD2 rögzíti, hogy az EBH-nak – együttműködve az EKB-val – szabályozástechnikai szabványtervezeteket kell kidolgoznia.⁶⁸ A szabványokhoz kapcsolódó követelmények kerültek megfogalmazásra az erős ügyfél-hitelesítésre, valamint a közös és biztonságos nyílt kommunikációs standardokra vonatkozó szabályozástechnikai standardok tekintetében történő kiegészítéséről szóló 2018/389 felhatalmazáson alapuló rendeletben (a továbbiakban: RTS), amely az erős ügyfél-hitelesítés, valamint a közös és biztonságos nyílt kommunikációs szabványok (open API) tekintetében határoz meg követelményeket. Részletesen rendelkezik továbbá a szolgáltatók együttműködéséről a fizetési számlaadatokhoz való hozzáférés, az ügylet lebonyolítása és dokumentálása tekintetében.⁶⁹

Érdekes vizsgálati eredmény, hogy az EBA felmérésére válaszoló hitelintézetek tervezik, hogy élnek a PSD2 által kínált lehetőségekkel, ugyanakkor nem számoltak be arról, hogy üzleti modelljeiket újra kívánják gondolni.⁷⁰ Az EBA inkubens hitelintézetekre vonatkozó jelentése szerint ugyanakkor a banki üzleti modellek fejlődésében meghatározó lehet az egyes FinTech szolgáltatókkal való együttműködés, az új belépő FinTech cégekbe való befektetés, az inkubens intézmények együttműködés, és az inkubens intézményeken belüli FinTech megoldások kifejlesztése.⁷¹

Az EBA felmérése alapján a legtöbb PI és EMI további, a PSD2 hatálya alá tartozó pénzforgalmi szolgáltatást kíván nyújtani a jövőben. A felmérésre választ adó PI-k közül egy tervezi üzleti modelljének jövőbeni módosítását, míg az EMI-k 17%-a válaszolt akként, hogy az üzleti modell újragondolását helyezik kilátásba. A PI-k és EMI-k többsége intézményen belüli belső FinTech fejlesztéseket folytat, míg számos esetben az új, technológián alapuló innovatív termékek és szolgáltatások kifejlesztésében az együttműködésnek adnak teret. Mindennek oka a fenntarthatóság: a BigTech cégek lényeges kockázatot jelenthetnek az inkubens intézmények üzleti modelljeinek fenntarthatóságára,⁷² és az FSB szerint a BigTech cégek az inkubens intézmények versenytársaivá válhatnak.⁷³ Az EBA felmérése alapján az intézmények több mint 85% úgy véli, hogy a

⁶⁶ PSD2 67. cikk.

⁶⁷ PSD2 90. cikk.

⁶⁸ PSD2 98. cikk, (2) bekezdés.

⁶⁹ LABAN CZ 2019, 50. p.; NÉMETH MÓNKA: *2019 márciusától elérhető lesz az összes banki API az EU-ban.* <https://fintechzone.hu/psd2-banki-api-2019/> (2020. 11. 15.)

⁷⁰ EBA 2019, 29. p.

⁷¹ EBA 2018, 24-30. pp.

⁷² EBA 2018, 4. p.; EBA 2019. 28–29. pp.

⁷³ FSB: *BigTech in finance Market developments and potential financial stability implications.* <https://www.fsb.org/wp-content/uploads/P091219-1.pdf> (2020. 12. 21.)

közeljövőben a BigTech cégek aktívabban vehetnek majd részt az EU pénzügyi szektorában – egyes BigTech cégek ugyanis a közelmúltban engedélyt szereztek EMI-ként való működéshez.⁷⁴

Összefoglalva a fentieket megállapítható, hogy a technológiai innováció banki üzleti modellekre gyakorolt hatása esetében lényeges körülmény a szabályozás differenciálódása. A PSD2-vel a szabályozás lehetővé teszi az egyes FinTech vállalkozások piacra lépését, ugyanakkor mindehhez szigorú feltételeket szab: az egyes új üzleti modellekkel összefüggésben is megjelenik a felügyeleti hatóságok szerepvállalása, a fogyasztó- és ügyfélvédelem. Az új üzleti modellek így a pénzügyi stabilitás megőrzése és fenntartása mellett működhetnek, pozitív hatást gyakorolva a versenyfolyamatokra és végső soron a fogyasztói jólétre. Az egyes új üzleti modellek megjelenésével és szabályozási keretnek kialakításával pedig az inkubens intézmények üzleti modelljében – a fenntarthatóság érdekében – további változások várhatóak.

IV. Összegzés

Az EBA szerint a hagyományos banki üzleti modell fenntarthatóságát számos tényező befolyásolhatja.⁷⁵

Ahogy arra Horváth rámutat, a fenntarthatóság érdekében a bankoknak mind nyitottabbá kell válniuk a digitális technológiák alkalmazására,⁷⁶ amelyben az inkubens intézmények üzleti modelljének a piaci környezethez és a megváltozott szabályozáshoz igazítása nagy szereppel bírhat.

Mindemellett, a hagyományos banki üzleti modellek újragondolását alakíthatja a FinTech bankok, vagyis az olyan üzleti modellel rendelkező FinTech szolgáltatók megjelenése is, amelyek technológiai innováció-vezérelt pénzügyi szolgáltatásokat nyújtanak.⁷⁷ A PSD2 hatályba lépésével, a szabályozott keretek között alkalmazott nyílt bankolás következtében a bankok és a FinTech szolgáltatók technológiája összekapcsolhatóvá válik, így bővítve a pénzügyi szolgáltatások termékpalettáját.⁷⁸

Az egyes további FinTech megoldások mint például a kriptoeszközök, a blokklánc technológia és a DLT, a mesterséges intelligencia vagy a felhőszolgáltatások, a jövőben tovább cizellálhatják a banki üzleti modellt is alakító szabályozást. Az Európai Unióban

⁷⁴ EBA 2019. 16. p.

⁷⁵ NÉMETH MÓNKA: *A fintech hatása a bankok üzleti modelljeire*. <https://fintechzone.hu/a-fintech-hatasa-a-bankok-uzleti-modelljeire/> (2020. 12. 20.)

⁷⁶ HORVÁTH 2019. 3. p.

⁷⁷ EUROPEAN CENTRAL BANK: *Guide to assessments of fintech credit institution licence applications*. https://www.bankingsupervision.europa.eu/legalframework/publiccons/pdf/licensing_and_fintech/ssm.guid_e_on_assessment_for_licensing_of_fintech_credit_insts_draft.en.pdf (2020. 12. 15.)

⁷⁸ NÉMETH MÓNKA: *Hogyan építsünk fintech bankot pár „kattintással”? De mi az a fintech bank?* <https://fintechzone.hu/mi-az-a-fintech-bank/> (2020. 11. 14.)

már megalkotásra került több jogszabálytervezet, amelyek ezeknek az eszközöknek a szabályozott és biztonságos alkalmazásához járulhatnak hozzá.⁷⁹

A megfelelő szabályozás mellett, a pénzügyi szféra üzleti modelljeinek változását segítik az egyes felügyeleti szervek is. Hazánkban például a Magyar Nemzeti Bank az Innovation Hub-on és a Regulatory Sandbox-on keresztül a pénzügyi szféra digitális transzformációját segítő felügyeleti háttér kidolgozásán törekszik.⁸⁰ Az együttműködő üzleti modellek körében az egyes akcelerátor és inkubátor programok ugyancsak a banki működés megújítását eredményezhetik.⁸¹

Összességében levonható az a következtetés, hogy a technológiai fejlődés és az ahhoz igazodó szabályozás a banki üzleti modellek megváltozását eredményezheti.

ANDREA LABANCZ

NEW BUSINESS MODELS IN THE FINANCIAL SECTOR

(Summary)

The business model is of paramount importance in the life of any for-profit business – it is a tool for market success not only in cases of production companies, but also in the cases of financial institutions. However, the business model of monetary intermediaries, especially credit institutions, has its own peculiarities and it is accepted that the sustainability of the traditional banking business model can be affected by several factors.

On the one side, it should be noted that changes in prudential regulation and potential legislative amendments have a direct impact on banking business models, since banks need to adapt their operating structures to the new requirements. In addition, the emergence of new market players and the use of their technology-based innovative financial solutions (such as crypto assets, blockchain technology and DLT, artificial intelligence or cloud services) may result in the differentiation of regulation, which together may lead to the development of new business models in the financial sector. On the other side, banks must become increasingly open to the use of digital technologies. With the entry into force of PSD2, open banking under a regulated framework will allow

⁷⁹ Ehhez lásd: Javaslat AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE a kriptoeszközök piaciáról és az (EU) 2019/1937 irányelv módosításáról Brüsszel, 2020.9.24. COM (2020) 593 final 2020/0265(COD); Javaslat AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE a megosztott főkönyvi technológián alapuló piaci infrastruktúrák kísérleti rendszeréről Brüsszel, 2020.9.24. COM (2020) 594 final 2020/0267(COD); Fehér könyv a mesterséges intelligenciáról: a kiválóság és a bizalom európai megközelítése Brüsszel, 2020.2.19. COM(2020) 65 final

⁸⁰ Magyar Nemzeti Bank, Innovation Hub platform <https://www.mnb.hu/innovation-hub/fintech-jogtar> (2020. 12. 21.); Magyar Nemzeti Bank, Regulatory Sandbox platform <https://www.mnb.hu/innovation-hub/regulatory-sandbox> (2020. 12. 21.)

⁸¹ Ilyen például a Raiffeisen, az OTP akcelerátor programja vagy az MKB inkubátor programja.

banks and the so-called FinTech service providers to be interconnected, thus expanding the product range of financial services, causing also the change of traditional financial business models.

In the context of the above, the study examines banking business models in the light of regulatory responses to the 2008 economic crisis. With a particular focus on the role of technological innovation and its impact on banking business models, the study also examines the business model-shaping impact of innovative businesses in the financial sector and the differentiation of regulation.